

«حقیقت» تاب مستوری ندارد*

(بازتاب مبارزه مردم فلسطین در کار یک هنرمند اسرائیلی در سوئد)

«... و سرانجام یکی از اهل خانه شهادت داد»

(داستان یوسف و زلیخا)

این بار دو هنرمند اسرائیلی هستند که مانند بسیاری از وجدان های بیدار یهودی تباران ضد صهیونیست و ضد نژادپرستی به حمایت از مردم ستم دیده و مبارز فلسطین برخاسته اند * * .

در استکهلم (سوئد) در موزه ملی آثار باستانی هم اکنون نمایشگاهی برپا ست. از جمله یک اثر هنری را به نمایش گذارده اند که بر سر آن جنجال فراوان فرهنگی و حتی دیپلماتیک برپا شده است. شرح ماجرا را آن طور که دوستی گرامی از سوئد برای ما فرستاده می خوانید:

هر سال نشست از مقامات بالای بسیاری از کشورها به نام «کنفرانس علیه کشتار خلق ها» در استکهلم برگزار می شود. این کنفرانس چند سال پیش به ابتکار «یورن پرشون»، نخست وزیر کنونی سوئد تحت عنوان «کنفرانس علیه کشتار یهودیان و تبعیض نژادی» آغاز به کار کرد. وی با این نمایش سیاسی در اسرائیل و در میان سران کشورهای غربی شهرتی یافت و پیشنهاد کرد که این نشست هر سال در یک کشور برگزار شود و همیشه در گردش باشد تا مردم جهان رنجی را که یهودیان کشیده اند از یاد نبرند. اما هیچ کشوری آمادگی خود را برای میزبانی کنفرانس در سال های بعد اعلام نکرد و هزینه آن به دوش دولت سوئد افتاد. پس از دو سال کشورهای عربی اعلام داشتند که اگر نام و برنامه کنفرانس فقط به اسم یهودیان باشد در آن شرکت نخواهند کرد. از آن پس، نام آن به «کنفرانس علیه کشتار خلق ها» تغییر یافت.

امسال در رابطه با این کنفرانس که در ۲۶ ژانویه برگزار می شود، نمایشگاهی فرهنگی - هنری در موزه ملی آثار باستانی در استکهلم برپا ست. در حیاط این نمایشگاه یک اثر هنری به نام «سفیدی برف * * * و جنون حقیقت» کار دو هنرمند اسرائیلی، خانم گونیل شولد فیلر و همسرش آقای دورور فیلر، به نمایش گذاشته شده است. این اثر هنری که خود جزئی از یک پروژه هنری بزرگتر تحت عنوان «طرحی نو در اندازیم» می باشد، حوضی پر از آب سرخ رنگ را نشان می دهد که نمادی ست از خون. عکسی از چهره خندان یک زن جوان فلسطینی به نام هنادی جرادات (که خود وکیل دادگستری بوده و در پی قتل افرادی از خانواده اش به یک عمل انتحاری دست زده) روی قایقی به نام «سفیدی برف» نصب شده که بر این آب خون رنگ شناور است. جمعه ۱۶ ژانویه روز افتتاح نمایشگاه بود. سفیر اسرائیل، زه وی مازل، در مراسم افتتاح، با دیدن عکس بزرگ این فدائی فلسطینی (که زیر آن نوشته شده بود: «مبارزی که جان خود را در یک عمل انتحاری نثار آزادی کرد») و عکس کوچکتری از او که روی قایق نصب شده بود به شدت برآشفته، با میله ای عکس بزرگ را پاره کرد و یکی از پروژکتورها را که آن حوض و قایق را روشن می کرد به آب افکند که باعث اتصال برق در کل دستگاه شد و ممکن بود حریق برپا شود و جان عده ای در معرض خطر قرار گیرد ولی به زودی دستگاه و تابلو مرمت گردید و همه چیز به حال اول بازگردانده شد. حدود ۳۵۰ نفر حاضر در محل، فریاد اعتراض برداشتند و خواستار طرد سفیر از موزه شدند. سفیر از اقدام خود دفاع کرد و گفت: «این هنر نیست، بلکه تمجید از کسانی ست که به عملیات انتحاری دست می زنند و تشویقی ست به کشتار مردم اسرائیل». هنرمند نقاش دورور فیلر که موسیقیدان نیز هست و قرار بود آهنگی را در افتتاح نمایشگاه اجرا کند اقدام سفیر را «عملی خرابکارانه» توصیف کرد و اصرار ورزید که اگر سفیر از موزه اخراج نشود آهنگ را نخواهد نواخت. لذا مدیر موزه، کریستیان برگ، ناگزیر شد سفیر را تا در خروجی «همراهی»

کند.

شارون در جلسه روز يك شنبه هیأت دولت از سفیر خود دفاع کرد و گفت «او همان کاری را کرده که می بایست می کرد» و افزود «ما شاهد برآمد یهودستیزی در سراسر جهان به ویژه در اروپا هستیم». اسرائیل از سوئد خواسته است که این اثر را از نمایشگاه بردارد زیرا «به کینه علیه یهودیان دامن می زند»، و حتی تهدید نموده که اگر این اثر را از نمایشگاه بردارند اسرائیل در شرکت خود در کنفرانس تجدید نظر خواهد کرد. اما مدیر موزه این تقاضا را رد کرده و گفته است: «ما نمایشگاه را تمام و کمال همچنان برپا خواهیم داشت، و ورود را هم رایگان می سازیم. در عین حال، روز دوشنبه ۲۶ ژانویه از سفیر اسرائیل دعوت خواهیم کرد که برای بحث آزاد و صریح درباره این اثر هنری و اقدام خود وی، همچنین درباره هنر و آزادی بیان در جلسه ای که برپا خواهد شد شرکت کند.

وزیر خارجه سوئد گفت سفیر اسرائیل را فرا خواهد خواند تا درباره «رفتار غیر قابل قبول» خود توضیح دهد. از سوی دیگر، مدیر نمایشگاه از سفیر شکایت کرده و خواستار جبران خسارت شده است ولی البته مصونیت پارلمانی سفیر مانع از احضار وی به دادگستری ست هرچند غرامت را باید بپردازد. طراح این اثر هنری، دورورو فیلر، که تا سال ۱۹۷۳ در ارتش اسرائیل سرباز بوده و از آن سال به بعد در سوئد اقامت دارد گفته است: اقدام سفیر اسرائیل علیه آزادی بیان و دموکراسی در سوئد باعث شده که مردم از خود بپرسند اگر سفیر اسرائیل در سوئد به خود حق می دهد که دست به چنین کاری بزند سربازان اسرائیلی در مناطق فلسطینی چه ها که نمی کنند! جنجالی که به خاطر برخورد سفیر اسرائیل پدید آمده باعث شهرت این نمایشگاه شده و در این سرمای سخت زمستانی دیدار کنندگان از این نمایشگاه هرچه فراوان تر شده اند.

(کانال های تلویزیون دولتی ۲ و ۳ فرانسه این خبر را با فیلمی از این اثر هنری و اقدام سفیر اسرائیل در بخش اخبار خود پخش کردند. خبر را لوموند روی سایت اینترنتی اش به تاریخ ۱۹/۱ آورده ولی در روزنامه چاپ نکرده است. در تنظیم این گزارش از منابع مختلف استفاده شده است).

«سفیدی برف و جنون حقیقت»

قایقی سفید (به درازای ۶۰ - ۵۰ سانتی متر) بر دریایی از خون (حوضی با آب قرمز رنگ ۴ در ۹ متر و در فضای آزاد) شناور است. در این قایق، تصویری از چهره «هنادی جرادات» زن جوان فلسطینی که چند ماه پیش در اسرائیل به عملیات انتحاری دست زد، دیده می شود. چندین نورافکن فضای این اثر هنری را روشن می کند.

سرگذشت این فدائی فلسطینی نیز در متنی ادبی روی يك تابلو در کنار اثر دیده می شود. متن زیر ترجمه ای ست از متن سوئدی:

در زمستان بود که

به خاطر مرگ برادر و عموزاده اش در ۱۲ ژوئن

سه قطره خون بر زمین پاشید

او هم يك زن بود

سفید، بسان برف، سرخ مانند خون و گیسوان سیاه اش درخشان بود

بی گناه و بی غرض به نظر می رسید. عاری از خشونت بود.

و سرخی در برابر سفیدی زیبا بود

– «قاتل (قاتل برادر) نتیجه عمل خود را خواهد دید و ما تنها کسانی نیستیم که اشک می ریزند»

خاری در قلب اش او را آرام نمی گذاشت، چه شب و چه روز

«هنادی جرادات» یک وکیل مدافع ۲۹ ساله بود.

من تا عمق جنگل وحشی خیز بر می دارم و هرگز، دیگر به خانه باز

نخواهم گشت

پیش از مراسم نامزدی بود که او (برادرش) را نیروهای امنیتی اسرائیل کشتند

و او بر سنگلاخ های تیز دوید و از سیم های خاردار گذشت

و در دل خطاب به برادر گفت: «خونت نباید هدر رود!»

و شروع کرد به کاویدن قلب پاک «سفیدی برف»

در پی کشتاری که به چشم دیده بود، درهم شکسته از غم، بستری شد.

و به خود گفت: این حیوانات وحشی ترا به زودی خواهند بلعید

پس از مرگ برادر، بار سنگین کفالت خانواده بر دوش هایش افتاد

«سفیدی برف» پاسخ داد: آری، از صمیم قلب.

تلخکام و گریان زمزمه کرد: «اگر ملت من به آرمانش نمی رسد، بگذار جهان نابود شود»

پس برخیز، فرزند ستم! برخیز!

خود را مخفیانه به درون اسرائیل رساند، به رستورانی در حیفا یورش برد، نگهبان را از پای درآورد، خود

را منفجر کرد و ۱۹ غیر نظامی بی گناه را نیز کشت.

سفید به سان برف، سرخ مانند خون و گیسوان سیاهش درخشان بود.

دیگر اکنون بسیاریند که اشک می ریزند: خانواده های «زر آویوس» و «آلموگس» و همه بستگان و دوستان

کشته شدگان و زخمی ها.

و سرخی در برابر سفیدی زیبا بود.

یادداشت:

* این عنوان از بیتی گرفته شده که می گوید: پری رخ تاب مستوری ندارد/ در از بندی سر از روزن برآرد.

** چندین مقاله از این دست روی همین سایت در «فصل فلسطین» هست از جمله: «خشم فلسطینی ها را درک کنیم»، و نیز مقالاتی که درباره نظامیان با وجدان اسرائیلی آمده که از دستور فرماندهان خود برای حمله به مردم سرزمین های

اشغالی فلسطین سر باز می زنند. درود ما نثار آنان باد!

در باره عملیات انتحاری، این نکته را یادآور می شویم که بین خود فلسطینی ها نیز اختلاف نظر زیاد وجود دارد. شك نیست چنین اقداماتی را که در آن افرادی بی گناه ممکن است کشته شوند، نباید به عنوان استراتژی مبارزاتی و هدفمند سیاسی تأیید کرد، اما باید کوشید آن را فهمید و علل اجتماعی، سیاسی و روحی این برخورد را دریافت؛ علی که به هیچ رو با افسانه هایی که رسانه های گروهی امپریالیستی بر سر زبان ها انداخته اند و آن را ناشی از انتگریم اسلامی و هوس بهشت و یا دیوانگی! می دانند قابل توجیه نیست. اثر هنری کار دو هنرمند اسرائیلی که موضوع این گزارش است در فهم چنین عملیاتی می کوشد. پیش از این برخی وجدان های بیدار در اسرائیل در فهم این مسأله کوشیده بودند. چند سال پیش مادری اسرائیلی که دخترش را در يك عملیات انتحاری فلسطینی از دست داده بود به نخست وزیر وقت اسرائیل، نتنیاهاو نامه نوشته گفته بود که قاتل فرزند من تویی!

*** در زبان فرانسوی Blanche neige، و در عربی بیاض الثلج. اما در زبان فارسی احتمالاً همان طور که در ترجمهء داستان های کودکان رایج شده، «سفید برفی» بگویند.

برای اطلاع بیشتر در باره این حادثه به منابع زیر رجوع شود:

http://www.historiska.se/activities/press_04/pressbild/PMbild_040116_makingdifferences_shm.html

http://www.historiska.se/activities/press_04/pressbild/makingdifferences/sjalvmordsbombare.jpg

http://www.historiska.se/activities/press_04/pressbild/makingdifferences/hebDSCF1017.jpg